

SAŽETAK PRESUDE

ORLANDI I DRUGI PROTIV ITALIJE OD 14. PROSINCA 2017. GODINE ZAHTJEVI BR. 26431/12; 26742/12; 44057/12 i 60088/12

*Odbijanje priznanja istospolnog braka sklopljenog u inozemstvu
predstavlja povredu prava na obiteljski život*

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva istospolni su parovi koji su nakon sklapanja brakova u inozemstvu, zatražili priznanje istih u Italiji. Prijava je odbijena jer talijanski pravni poredak nije dopuštao brak između osoba istog spola. Nakon presude Suda u predmetu [*Oliari i drugi protiv Italije*](#) iz 2015. godine, u Italiji je donesen zakon o životnom partnerstvu osoba istog spola, a kasnijim uredbama omogućeno je prijavljivanje istospolne zajednice parovima koji su sklopili brak, istospolnu zajednicu ili drugu odgovarajuću zajednicu u inozemstvu. Potonji zakon stupio je na snagu 2016. godine, nakon čega je većina podnositelja zahtjeva uspjela prijaviti svoj brak kao istospolnu zajednicu.

PRIGOVORI

Podnositelji su prigovorili da im je odbijanjem priznavanja i registracije braka sklopljenog u inozemstvu, bilo kao braka ili istospolne zajednice, povrijeđeno pravo iz članka 8., 12. i 14. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Sud je najprije naglasio kako su države još uvijek slobodne ograničiti brak samo za heteroseksualne parove. Ipak, istospolni parovi moraju imati pravno priznanje i zaštitu svog odnosa. Istospolne zajednice kao životno partnerstvo osoba istog spola, takvim parovima pružaju mogućnost dobivanja pravnog statusa koji je u mnogočemu jednak ili sličan braku, te bi takav sustav, prema mišljenju Suda, u suštini bio dovoljan da zadovolji standarde Konvencije. Novi talijanski zakon o istospolnim zajednicama također više ili manje pruža istu zaštitu kao i brak u odnosu na osnovne potrebe parova u stabilnom i predanom odnosu, te dozvoljava registraciju brakova sklopljenih u inozemstvu kao životnih partnerstva. Time je podnositeljima otvorena mogućnost prijave njihovog braka kao takve zajednice. Sud je dakle morao utvrditi isključivo je li odbijanje priznavanja braka u bilo kojem obliku rezultiralo time da su podnositelji zahtjeva ostavljeni u pravnom vakuumu i bez ikakve zaštite prije stupanja na snagu novog zakona, povrijedilo njihova prava iz članka 8.

Temeljno je pitanje bilo je li između suprotstavljenih interesa stranaka uspostavljena pravedna ravnoteža. Vlada nije dokazala postojanje prevladavajućeg interesa javnosti u odnosu na interese podnositelja zahtjeva, niti je navela bilo kakav legitiman cilj za odbijanje priznanja njihovih brakova, osim općenitog pozivanja na "unutarnji javni red". Imajući u vidu kako je u prvom redu na nacionalnom zakonodavstvu utvrditi pravila o valjanosti i pravnim posljedicama braka, Sud je prihvatio da nacionalni propis koji regulira priznavanje braka sklopljenog u inozemstvu može poslužiti legitimnom cilju zaštite javnog reda. Međutim, u

konkretnom slučaju problem je upravo činjenica da pozicija podnositelja zahtjeva uopće nije bila predviđena u domaćem pravu, odnosno činjenica da podnositelji zahtjeva nisu mogli svoj odnos registrirati i zaštititi u Italiji ni u kojem obliku.

Pravno priznavanje istospolnih parova brzo se razvilo u Europi, a isti se razvoj događa i na globalnoj razini. Do sada je dvadeset sedam od četrdeset sedam država članica Vijeća Europe donijelo zakonodavstvo koje omogućava parovima istog spola priznanje njihovog odnosa. Isto se ne može reći o priznavanju istospolnih brakova sklopljenih u inozemstvu za što ne postoji konsenzus u Europi. Osim država članica Vijeća Europe u kojima je dopušten istospolni brak, poredbeno pravo dostupno Sudu (ograničeno na dvadeset sedam zemalja u kojima, u to vrijeme, istospolni brak nije bio dopušten) pokazalo je da su samo tri od dvadeset i sedam država članica dopustile da se takvi brakovi priznaju, unatoč nemogućnosti sklapanja istospolnog braka u domaćem pravu. Taj nedostatak konsenzusa među državama članicama potvrdio je da države u načelu imaju široku slobodu procjene glede odluke o tome hoće li se kao brakovi priznavati takvi brakovi sklopljeni u inozemstvu.

Sud je priznao da postoji legitiman interes države i zajednice u cjelini osigurati poštivanje njezinih zakona i demokratski izabrane vlade te da nemogućnost sklapanja braka između osoba istog spola predstavlja legitiman izbor zakonodavca. Međutim, odlukama kojima se odbijaju priznati takve zajednice *u bilo kojem obliku*, podnositelji zahtjeva lišeni su bilo kakvog priznanja i zaštite, a nije postojao prevladavajući interes javnosti koji bi opravdao takvo stanje.

Italija nije smjela zanemariti situaciju podnositelja zahtjeva koja odgovara obiteljskom životu u smislu članka 8. Konvencije. Do donošenja novog zakona podnositelji zahtjeva nisu imali na raspolaganju zakonski okvir koji bi osigurao priznavanje i zaštitu njihovih istospolnih zajednica, čime je država povrijedila njihovo pravo na obiteljski život zajamčeno člankom 8. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

5.000 eura na ime neimovinske štete

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.